

Tabuľka 5.2.10 – Nehnuteľnosti vytypované na vyhlásenie za NKP

por. číslo	Parcelné číslo	Názov objektu, adresa	Fotografia aktuálneho stavu (október 2014 al. október 2015) Príp. historického stavu	Rámcový popis objektu a pamiatkových hodnôt, pre ktoré by mohli byť predložené na posúdenie a zápis do ÚZPF SR
1.	857, 858/1, 858/2	Ruinálne pozostatky Thurzovho hradu/ tzv. <i>Zámčisko</i>		<p><i>Zámčisko</i>, ako hradný kopec s relikami stredovekého hradu nazývajú obyvatelia Gelnice, je nepopierateľnou dominantou mesta. Hradný kopec je situovaný v juhozápadnej hranici PZ, a napriek opakovaným návrhom na zapísanie do Ústredného zoznamu pamiatkového fondu SR, doposiaľ nepožíva ochranu podľa osobitného predpisu. Na jeho vrchole sú zachované relikty stredovekého Thurzovho hradu. Z archívnych dokumentov je zrejmé, že z jeho ruín boli vystavané mnohé banícke a meštianske domy. Hrad dokumentujú najmä staršie kresby a rytiny.</p> <p>Okrem nepopierateľných historických, urbanistických, hmotových, remeselných, archívnych a archeologických hodnôt predstavuje predovšetkým unikát, ktorý z hľadiska evidencie opevneného menšieho sídla v údolí Hnilca nie je nikde inde evidované (v tomto regióne)! Pre tieto uvedené hodnoty by bol vhodný na zápis do ÚZPF SR.</p> <p>Z hľadiska budúceho využitia je potrebné zachovať predmetnú plochu kopca tak ako doposiaľ, ako oddychovú plochu a zachovať aj všetky jestvujúce relikty hradu. Zachovať treba najmä hmotnú nehnuteľnú podstatu archeologického náleziska</p>
2.	2/1	Vonkajšie schody od fary k ohradovému múru okolo rím. kat. kostola Nanebovzatia Panny Márie		<p>Krivočiare jednoramenné vonkajšie schodisko je zhotovené z umelého kameňa. Má vysokú podmurovku po obvode z kvadrového muriva s priznanými špármi. Schodiskové stupne sú murované. Po oboch stranách je umelo kamenné balustrové zábradlie so širokým umelo kamenným madlom. Ramená schodiska sú prerušované medzipodestami. Tvar schodiska sa prispôbil terénnemu reliéfu mesta. Historicky by mali byť predmetné schody približne z roku 1933 a vyhotovil ich mal údajne murársky majster Johann Sauer. Schody majú mladšie úpravy a druhotné zásahy, ktoré však zásadným spôsobom nezmenili ich tvar, funkciu ani konštrukciu. Schodisko významným spôsobom zabezpečuje komunikáciu medzi farou a kostolom.</p>

				<p>Technický stav schodiska je dobrý. Na základe vizuálneho posúdenia nemajú závažné statické poruchy ani úbytky. Z hľadiska udržania dobrého stavu je vhodné pripraviť odbornú obnovu. Z pamiatkového hľadiska sú potenciálnymi nositeľmi nielen historických, ale aj architektonických, remeselných a konštrukčných hodnôt, pre ktoré by mohli byť posúdené a zapísané do ÚZPF SR.</p> <p>Vzhľadom na to, že nadväzujú na oporný múr kostola, ale vznikli v odlišnom období a sú vyhotovené rôznymi technológiami, materiálom a najmä z iných dôvodov, by bolo vhodné viesť ich ako objektovú skladbu (schodisko a ohradový múr (navrhovaný na zápis ako č. 3)).</p>
3.	1/1	Oporný múr okolo rím. kat. kostola Nanebovzatia Panny Márie	 	<p>Ohradový múr okolo rím. kat. kostola Nanebovzatia Panny Márie, ktorého vznik by sa dal datovať súbežne do obdobia vzniku samotného kostola (1450). Tak ako na kostole aj na ohradovom múre sa odzrkadlili stavebné úpravy v 1. pol. 15. sto. a neskôr, v 1769 a v 2. pol. 19. stor., kedy tak ako kostol získal aktuálny vzhľad. V obvodovom múre sú tri vstupné portály (zo západu, z juhu a z východu), ktoré sú v rámci hmoty odlišené. Konštrukcia ohradového múra je z lomového kameňa, lokálne dopĺňaného kamenným ale aj tehlovým materiálom. Koruna ohradového múra je z umelého kameňa. Na nárožiach je múr podporený zosilovacími opornými múrmi. Vzhľadom k proporciám okolitého terénu a niektorých hrobových miest, je pravdepodobné, že okolo ohradového múra je zachovaná historicky hodnotná niveleta. Bližšie súvislosti by bolo potrebné preskúmať pamiatkovým archeologickým výskumom.</p> <p>Ohradový múr má mnoho hodnotných výpovedných prvkov, ktoré potvrdzujú charakter a dobu vzniku kostola a bezprostrednú úpravu jeho okolia, predovšetkým s dôrazom na obranný charakter. Je potrebné ho zachovať v nezmennej hmote, povrchovej úprave tvare a architektonickom výraze s bez vytvárania novej perforácie.</p>
4.	976	Slovenská 9		<p>Urbanisticky a hmotovo veľmi hodnotný meštiansky resp. banícky dom, ktorý je v tejto urbánnej štruktúre zaznamenaný na najstarších známych mapách mesta. Exponovaná poloha v mieste križovania sa dvoch významných ulíc – Slovenská a Cintorínska, predpokladá jeho historickú významnosť. Významná je aj jeho poloha</p>

				<p>vzhľadom k nehnuteľným národným kultúrnym pamiatkam (kostol, fara). Nie je vylúčené, že v jeho obvodových konštrukciách sú obsiahnuté relikty aj zo stredovekej hmoty staršieho domu. Jeho súčasná architektonická podoba a použité tvaroslovie začleňuje dom do obdobia približne barokovo klasicistického. Má jedno podlažie s tradičným usporiadaním okenných výplní, vstupu pri rešpektovaní geomorfológie križovatky ulíc. Aj tvar strechy spĺňa predstavu o tradičných strechách banických domov Gelnice (valbová). Veľmi dobre je zachovaná aj ostatná zástavba na parcele – doplnkové itilitárne objekty s vnútorným dvorom a záhradou.</p> <p>Dom má mnoho pamiatkovo hodnotných výpovedných prvkov, tvoriaci ucelený súbor hodnôt, pre ktoré by bolo možné predmetný objekt po posúdení zapísať do ÚZPF SR.</p>
5.	173	Slovenská 49		<p>Historický objekt, ktorého rozsah zástavby sa nezmenil od klasicizmu. Má tradičnú architektonickú úpravu s dôrazom na reprezentatívne riešenie uličnej fasády, zvýraznenej v jednej časti rizalitom s trojuholníkovým štítom. Ide o objekt, v ktorom je materská škôlka. Dvorová fasáda je z týchto dôvodov netradične, farebne riešená, čo však neohrozuje pamiatkové hodnoty ako sú architektúra, urbanistická poloha v rámci sídla, história objektu, spoločenské súvislosti v spojitosti s vlastními domu, remeselno-umelecké prvky domu, výtvarné prvky, proporcie a tvar tradičnej architektúry. Veľmi cenné je, že dom má zachovaný tradičný tvar strechy a fasády. Na dom nadväzuje aj murovaný plot na nároží, odkiaľ potom pokračuje smerom na Lutherovo námestie.</p>
6.	2275	Železničná stanica - Gelnica Mesto Banícke námestie 66		<p>Železničná zastávka GELNICA – Mesto, 19. stor., reprezentantom železničného staviteľstva Rakúsko-Uhorskej pochádza ešte z obdobia úzkokoľajnej železnice. Nachádza sa pod priestorom Banického námestia. Z námestia je prístupná charakteristickou „gelnickou“ prepájacou úzkou uličkou, ktorá viedla okolo Kirschnerovej krčmy, ľudovo zvanéj Kiršnerík). Charakteristická je použitím hrazdenej konštrukcie (Fachwerk), ktorá je kombináciou drevenej nosnej konštrukcie</p>

			 <p>Aktuálny stav</p>	<p>doplnenej tehlovým murivom, ktoré bolo zvyčajne prezentované ako rezné. Tento typ stavby bol charakterovo využívaný najmä vo vysokohorských lokalitách. V 19. storočí bol uplatňovaný pre oblasti železničných stavieb a aj iných technických stavieb. Za hodnotné sa považuje aj jej urbanistická poloha, ktorá zároveň pietne pripomína i stavebné súvislosti s blízko stojacou židovskou synagógou (vidno na dobovej fotografia), ktorú vypálili nemecký nacionalisti v roku 1939.</p> <p>Technický stav zastávky nie je vyslovene zlý, ale nakoľko toho času nie je využívaná aj v interiéri, chýba jej pravidelná údržba. Je potrebné preveriť jej skutkový stav, najmä v strešnej krytine, krove a na drevených súčiastiach domu, ktoré sú najviac namáhané a dlhšie bez údržby.</p> <p>Okrem histórie, ktorú reprezentuje (železničná doprava Rakúsko-Uhorska), je cenným dokladom stavebnej tradície v 19. storočí, typom použitých konštrukcií a materiálov a dokladom remeselného spracovania. Jej zásadné pamiatkové hodnoty sú najmä s zachovanou urbanistickej polohou vo vzťahu k mestu, v zachovaní objemu a celkového výrazu objektu a zachované funkčné využitie.</p>
7.	1200	Zámková 3		<p>Jeden z posledných hrazdených baníckych domov nemeckého typu, kde stĺpikové podpory stenovej konštrukcie obkružujú pôdorys domu. Tento typ stavby sa používal približne do 2. polovice 18. storočia. Strechu má tradičnú sedlovú s dreveným rovným čelom s výzorníkom a podlomenicou s dreveným podbitím. Strešná krytina je plechová. Tento dom je vo veľmi dobrom technickom stave, je obývaný, vhodne využívaný a má priebežne zabezpečenú dobrú údržbu. Je vhodne prezentovaný v rámci sídla. Má hodnoty vzťahujúce sa na primárnu polohu domu, veku, vzhľadom na použitý typ nosnej konštrukcie, remeselných schopností, architektonickú koncepciu, by mohol byť posúdený a zapísaný do ÚZPF SR.</p>

<p>8.</p>	<p>764</p>	<p>Banické nám. 60</p> <p>- vo dvore</p>		<p>Hospodárska historická budova a jedna z posledných, ktorá zostala v nezmenenom stave zachovaná do dnes. Vzhľadom na archaický tvar jej strechy je možné ju dobre odčítať aj zo starších archívnych fotografických a grafických archívnych podkladov. Nosnú konštrukciu obvodových múrov má zhotovenú z lomového kameňa, nahrubo omietnutých. Strecha je tradičná sedlová s valbou a dreveným šindľom. Pôdorys je v tvare písmena „T“. Centrálnu hmotu tvorí stredná časť, ktorá výškovo a objemom dôraznejšia. Predpokladáme, že slúžila ako sklad (sýpka?). Podľa vizuálneho posúdenia, exteriér domu je bez viditeľných druhotných zásahov, čo je rozhodne ojedinelé. Vďaka týmto základne vymenovaným hodnotám by objekt mohol byť zapísaný do zoznamu ÚZPF SR.</p>
<p>9.</p>	<p>582</p>	<p>Slovenská (Súp. č. 69)</p>	 <p><i>Pôvodný projekt (chýba datovanie)</i></p> 	<p>Bývalá vila Leopolda Grussa – (riaditeľa školy, veľkého znalca histórie mesta a vydavateľa časopisu der Grúndler) je postavená vo vnútri hĺbkovo situovanej parcely, ktorá sa tiahne juhozápadne, smerom k spodnej časti mesta. Vila je kompaktné zachovaná v objeme, architektonickom výraze, s tradičnými materiálmi, kompozícií, kvalite a výraze, pre ktoré je jej pamiatkové hodnoty veľmi významná. Je reprezentantom typu domu, ktorý má predstúpenú časť s presklenou verandou a v meste vznikala najmä v medzivojnovom období. V rámci urbanistickej štruktúry ide o typ, ktorý už reagoval na mladší typ zástavby mesta, kde stavba nereaguje na uličnú čiaru, ale je voľne zakomponovaná v strede záhrady, resp. v hĺbke parcely, vzdialená od ulice. Zároveň tomu zodpovedá aj záhradná úprava okolia parcely, s rozptýlenou sadovou úpravou a vyhradenými slnečnými plochami. V roku 1967 v nej bola zriadená druhá materská škôlka mesta. Vďaka týmto základne vymenovaným hodnotám by objekt mohol byť zapísaný do zoznamu ÚZPF SR.</p>